

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 26/09-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. januára 2009 predbežne prerokoval sťažnosť F. S., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. P. K., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Žilina sp. zn. 0 Tp 532/2007 z 3. septembra 2008 a uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3 Tpo 49/2008 z 11. septembra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť F. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e .

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2008 doručená sťažnosť F. S., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len

„okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 532/2007 z 3. septembra 2008 a uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tpo 49/2008 z 11. septembra 2008.

Zo sťažnosti vyplýva, že sudca pre prípravné konanie okresného súdu uznesením sp. zn. 0 Tp 532/2007 z 27. júla 2007 vzal sťažovateľa do väzby podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tpo 57/2007 z 9. augusta 2007 toto uznesenie ponechal v platnosti. Uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu na návrh prokurátora sp. zn. 0 Tp 532/2007 zo 14. mája 2008 v spojení s rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 26/2008 z 21. mája 2008 bola lehota trvania väzby sťažovateľa predĺžená do 30. septembra 2008. Dňa 29. júla 2008 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu s odôvodnením, že pominuli dôvody väzby a že neboli splnené materiálne podmienky na jej ďalšie trvanie. Okresný súd uznesením sp. zn. 0 Tp 532/2007 z 3. septembra 2008 zamietol túto žiadosť a písomný sľub neprijal, pričom predĺžil lehotu väzby do 30. novembra 2008. V dôsledku podaného opravného prostriedku krajský súd rozhodnutie okresného súdu zrušil a sám zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby, neprijal jeho písomný sľub a trvanie väzby predĺžil do 30. novembra 2008. Sťažovateľ uvádza, že do väzby bol vzatý sudcom pre prípravné konanie uznesením z 27. júla 2007 v čase, keď bolo trestné stíhanie vznesené proti nemu vo vzťahu k M. D. a toto tvorilo aj podstatnú materiálnu podmienku vzatia do väzby. Vo vzťahu k poškodenému Š. G. však nebol vzatý do väzby a uviedol to aj špeciálny prokurátor. Súdny takto zasiahli do jeho základných práv nesprávnou aplikáciou ustanovenia § 71 a § 72 Trestného poriadku, a to bez toho, aby boli u neho splnené základné podmienky na predĺženie väzby, keď túto predĺžili v rozpore s uvedenými zákonnými ustanoveniami. Súdny porušili jeho základné práva tým, že rozhodli o predĺžení väzby, hoci vo vzťahu ku skutku, pre ktorý mu bola väzba predĺžená, nebol vzatý do väzby, čím nebola splnená základná materiálna podmienka. Žiada preto, aby ústavný súd vo veci vydal tento nález:

„1. Základné práva F. S., trvalé bydlisko Ž., podľa čl. 17 ods. 1, 2, 5 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo podľa čl. 5 ods. 3, 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 0Tp 532/2007 zo dňa 3. 9. 2008 a uznesením Krajského súdu Žilina č. k. 3 Tpo 49/2008 zo dňa 11. 9. 2008 porušené boli.

2. *Uznesenie Krajského súdu Žilina č. k. 3 Tpo 49/2008 zo dňa 11. 9. 2008 a uznesenie Okresného súdu Žilina č. k. 0Tp 532/2007 zo dňa 3. 9. 2008 zrušuje a Krajskému súdu Žilina prikazuje, aby F. S. prepustil neodkladne z väzby na slobodu.*

3. *Krajský súd Žilina je povinný sťažovateľovi nahradiť trovy konania, tak ako budú vyčíslené súdom.*“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru rozhodnutím okresného súdu sp. zn. 0 Tp 532/2007 z 3. septembra 2008 a rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 3 Top 49/2008 z 11. septembra 2008.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami ods. 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa ustanovenia § 79 ods. 3 prvej vety Trestného poriadku obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu.

Podľa § 76 ods. 1 Trestného poriadku väzba v prípravnom konaní a v konaní pred súdom môže trvať len nevyhnutný čas.

A. Vo vzťahu k okresnému súdu ústavný súd konštatuje, že okresný súd vo veci sťažovateľa o návrhu na prepustenie z väzby rozhodol 3. septembra 2008 v konaní pod sp. zn. 0 Tp 532/2008.

Proti tomuto uzneseniu okresného súdu bola prípustná sťažnosť, čo sťažovateľ využil. O nej rozhodoval krajský súd 1. septembra 2008.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu (čl. 127 ods. 1 ústavy „... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (napr. II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Sťažovateľ využil možnosť právneho prostriedku proti rozhodnutiu okresného súdu.

Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. IV. ÚS 115/07).

Na základe uvedených skutočností ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

B. Z obsahu sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľ namieta aj uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 Top 49/2008 z 11. septembra 2008, pretože nesúhlasí s tam

vysloveným právnym názorom, teda s interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení v jeho veci.

Z citovaného čl. 127 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 42 ods. 1 ústavy) a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 44 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu teda byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, II. ÚS 55/98).

V odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu z 11. septembra 2008 krajský súd okrem iného uviedol:

„Aj podľa názoru krajského súdu postupoval prvostupňový súd správne, keď zamietol žiadosť obvineného o prepustenie z väzby na slobodu a neprijal ani písomný sľub

obvineného. Krajský súd poznamenáva, že aj v súčasnom štádiu konania trvajú dôvody, pre ktoré bol obvinený vzatý do väzby - v zmysle § 71 ods. 1 písm. a), c) Tr. por., tak ako na to poukázal v napadnutom uznesení prvostupňový súd. Aj po vylúčení časti trestnej veci je obvinený väzobne stíhaný pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. f) Tr. zák. (účinného do 1.1.2006) - vo vzťahu k poškodenému Š. G. a pre rozsiahlu ekonomickú trestnú činnosť, kvalifikovanú ako trestný čin podvodu podľa § 8 ods. 1, § 10 ods. 1 písm. a), § 250 ods. 1,3 písm. a), b) Tr. zák. Keďže obvinenému za tieto trestné činy hrozí až výnimočný trest, aj podľa názoru krajského súdu, pretrváva aj v súčasnom štádiu konania dôvodná obava z jeho skrývania sa, resp. úteku v úmysle vyhnúť sa trestnému stíhaniu, resp. trestu.

Obvinený bol už opakovane v minulosti trestne stíhaný, aj teraz je stíhaný pre viaceré trestné činy, a to aj obzvlášť závažné. Samotná osoba obvineného, ako aj skutky, pre ktoré je stíhaný v súčasnosti (najmä tie, pre ktoré je vo väzbe), aj podľa názoru krajského súdu, dostatočne odôvodňujú aj v súčasnom štádiu konania obavu, že v prípade jeho prepustenia na slobodu by opäť pokračoval v páchaní obdobnej trestnej činnosti.

Krajský súd sa taktiež stotožňuje so záverom prvostupňového súdu, že vzhľadom na osobu obvineného a najmä povahu prejednávaného prípadu, nemožno považovať písomný sľub obvineného za dostatočnú náhradu jeho väzby, a to aj z dôvodu, že takýto postup by nebol odôvodnený ani výnimočnými okolnosťami prípadu.

Výroky prvostupňového súdu o zamietnutí žiadosti obvineného o prepustenie z väzby a neprijatí jeho písomného sľubu považuje preto krajský súd za zákonné.

Za zákonný považuje krajský súd aj výrok o predĺžení lehoty väzby obvineného do 30.11.2008. Zo spisu vyplýva, že ohľadom skutkov, pre ktoré je obvinený v súčasnosti vo väzbe, je vyšetrovanie ukončené a na dni 17. a 18.9.2008 je naplánované preštudovanie spisu obvineným a jeho obhajcom. Keďže nemožno vylúčiť ani potrebu doplnenia vyšetrovania na základe prípadných návrhov obvineného, je aj podľa názoru krajského súdu opodstatnené predĺženie lehoty väzby obvineného aj po 30.9.2008, dokedy mu bola väzba predĺžená naposledy.

Takýto postup považuje aj krajský súd za odôvodnený, pretože vec nie je z objektívnych príčin v prípravnom konaní ukončená a nie je ani reálny predpoklad jej ukončenia do 30.9.2008, pričom prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude

podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania - teda dostatočné zistenie trestných činov a potrestanie ich páchatel'a. Za primeranú lehotu predĺženia lehoty väzby obvineného považuje aj krajský súd dobu do 30.11.2008.

V súvislosti s námietkou obvineného vznesenou pred sudcom pre prípravné konanie, že do väzby bol vzatý len ohľadom skutku, ktorého sa mal dopustiť s F. K. vo vzťahu k M. D, a preto ohľadom ďalších skutkov nemôže byť jeho väzba zákonná z dôvodu absencie materiálnej podmienky trvania väzby, krajský súd poznamenáva, že takýto názor nepovažuje za správny, a preto aj postup prvostupňového súdu považuje za zákonný.

Je pravdou, že obvinený bol vzatý do väzby len ohľadom skutku vo vzťahu k usmrteniu M. D. Z návrhov prokurátora na predĺženie lehoty väzby zo 14.12.2007, resp. z 21.4.2008 však nepochybne vyplýva, že navrhuje predĺžiť väzbu obvineného aj ohľadom ďalších skutkov (konkrétne aj ohľadom ekonomickej trestnej činnosti a vraždy vo vzťahu k poškodenému Š. G.), pre ktoré bolo v tej istej trestnej veci - vedenej na KR PZ Žilina pod ČVS: KRP-57/OVK-ZA-2007 vznesené obvinenie F. S.

Aj zo samotných rozhodnutí okresného súdu o predĺžení lehoty väzby obvineného - zo 16.1.2008, resp. zo 14.5.2008 v spojení s uzneseniami krajského súdu nepochybne vyplýva, že lehota väzby obvineného sa predlžuje nielen vo vzťahu k usmrteniu M. D., ale aj vo vzťahu k usmrteniu Š. G. a vo vzťahu k ekonomickej trestnej činnosti. Týmito rozhodnutiami je podľa názoru krajského súdu pokryté väzobné stíhanie obvineného aj pre skutok vo vzťahu k poškodenému Š. G. a pre skutok kvalifikovaný ako pokračovací trestný čin podvodu.

Je nesporné, že tieto skutky a skutok vo vzťahu k poškodenému M. D. boli vedené ako jedna trestná vec pod ČVS: KRP-57/OVK-ZA-2007. Preto ani vylúčenie časti vecí zo spoločného konania - keď skutok ohľadom M. D. je vedený pod novým číslom, nemá podľa názoru krajského súdu vplyv na dôvodnosť a zákonnosť väzby obvineného vo vzťahu ku skutkom, pre ktoré podal prokurátor návrh na predĺženie lehoty väzby obvineného a ohľadom ktorých rozhodol okresný súd napadnutým uznesením.“

Ústavný súd postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho skutkového a právneho záveru vo veci sťažovateľa nepovažuje za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neopodstatnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahraďiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecný súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tieto natoľko odchýlili od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne popreli ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu rozhodnutie krajského súdu takéto nedostatky nevykazuje a na meritórne preskúmanie uvedeného rozhodnutia preto ústavný súd nie je oprávnený. Inak povedané, po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľ uviedol v predmetnej sťažnosti, ústavný súd nezistil taký výklad jeho ustanovení Trestného zákona a Trestného poriadku citovaných v napadnutom rozhodnutí, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru. Preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2009